

Teksten nedenfor er avskrift fra
Innstilling om vassdrag som bør unntas fra kraftutbyggingen, 1971
Avgitt til Industridepartementet av Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Objekt nr 181 – Målselvvassdraget

Om de kulturhistoriske interessene i området har fylkeskonservatoren skrevet bl.a.:

”Nedre del av vassdraget, innenfor bebygget område, byr på et fint kulturlandskap i Nord-Norge, ryddet og bygget av innvandrede døler i slutten av 1700-årene og fremover til midten av 1800-tallet. Her finnes en rekke eldre bygninger, til dels av stor kulturhistorisk interesse. Ved Rostavatn ligger Kongslustua som i dag er museum. Langs vassdraget og dets bielver er også utstrakte minner om tidligere tiders utmarksnæringer, bl.a. setre (som eller ikke er vanlige i Nord-Norge). Øvre del av vassdraget med bielver ligger stort sett i ubebygde terreng der det også finnes en del kulturminner. Nærmere undersøkelser er ikke foretatt, men så vidt en vet finnes det ikke her større fangstanlegg, derimot noen samiske boplasser og noen jakt- og fiskebuer. For øvrig finnes det langs hele vassdraget spor etter eldre tids bosetting, bl.a. flere steinalderboplasser og også en del samiske boplasser. Trolig vil en ved registreringer her finne ytterligere rike kultur- og fornminner langs elvevassdraget. Konklusjonen må derfor bli at vassdraget absolutt er fredningsverdig sett fra et kulturhistorisk synspunkt.”

Ved kongelig resolusjon av 14. august 1970 fikk Troms fylkes kraftforsyning konsesjon på å regulere Devdesjav’ri (Dødesvatn) m.v. Ved behandlingen i Stortinget ble det klart tatt avstand fra at en ved byggingen skulle legge forholdet til rette for en videre regulering.

Hovedstyret viser til stortingsbehandlingen av saken og slutter seg til forslaget om å unnta Målselvvassdraget ovenfor samløpet med Barduelv fra kraftutbygging. Dog ønsker Hovedstyret å uttale at Rosta må kunne overføres til Devdesjav’ri (Dødesvatn). Etter Hovedstyrets syn kan denne overføringen gjennomføres uten merkbare virkninger på naturen, og med liten virkning på vassdraget nedenfor.

Teksten nedenfor er avskrift fra
Rapport utarbeidet av Kontaktutvalget kraftutbygging-naturvern som har hatt til oppdrag å utarbeide en liste over vassdrag som bør unntas fra kraftutbygging.
Rapporten, datert 30. desember 1970 ble oversendt til Det kongelige departement for industri og håndverk, Det kongelige kommunal og arbeidsdepartement og Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

OBJEKT NR 181

Målselvvassdraget ovenfor samløpet med Barduelv – Vassdrag nr. 791.

Fylker: Troms
Kommune: Målselv, Balsfjord
Nedbørfelt: 3140 km²

Målselv kommer fra Store Rostavatn (samisk: Stuora Rås’tajav’ri) (680 moh.) på riksgrensen med Sverige. Elva heter til å begynne med Rostaelva (Rås’tædno) og opptar fra øst bl.a. Iselva (Cavcasjåkka) med tilløp fra Mås’kujav’ri og fra nord Trollelva (Ruol’lajåkka) og Tverrelva (Gal’lagaibejåkka). Rostaelva danner lille Rostavatn 102 moh. og herfra renner den bred og stille mot

vest og opptar ca 85 moh. fra nord Tamokelva. Like nedenfor opptar Rostaelva Divielva (55 km lang), som har sine kilder vest for Cuov'zavarri. Divielva opptar fra vest Anjavasselv (Anjajåkka), derpå fra øst Skakterelva (Skak'tarjåkka), fra vest Sandelva (Saddutjåkka) og så fra øst Dødeselv (Devdesjåkka) med Dødesvatn (Devdesjav'ri) 410 moh.

Først etter sammenløpet mellom Rostaelva og Divielva blir navnet Målselv. Denne renner med svakt fall mot vest og opptar fra nord elva fra Takvatn og Fjellfrøskvatn og fra sør Kirkeselva. Like før sammenløpet med Barduvassdraget, danner Målselva Malangsfoss.

Øvre del av Dividal med sidedalføret Anjavassdalen og tilhørende vassdrag ligger i den foreslåtte Dividal nasjonalpark.

Riksveg 87 løper gjennom hoveddalføret og fylkes- og kommunale veger opp i sidedalene så langt det er bosetting. Avstand til Tromsø 150 – 200 km.

Gabrielsen-komiteen (G 86).

Fra innstillingen siteres:

”Komiteen har ikke noe å bemerke til utbygging av Dødeselv i Divielvassdraget. For øvrig anbefales Målselvassdraget ovenfor sammenløpet med Barduvassdraget bevart uberørt av kraftutbyggingsinngrep utover de overføringer til Altevatn som allerede er gjennomført, idet komiteen særlig viser til det Tromsø og omegn turistforening og naturverninspektøren har fremholdt.”

Industrikomiteen i Stortinget har ført Målselv ovenfor Barduelv i gruppen ”Fredningsforslag som tidligere er vedtatt eller som bør kunne fremmes nå”. Herfra er likevel unntatt Dødeselv/Dividalen som er ført i gruppen ”Øremerkes for særskilt behandling etter nærmere utredning og saksbehandling”.

Gabrielsen-komiteen mottok verneforslag fra Øverbygd kommune. Tromsø og omegn turistforening og Fylkesfriluftsnemnda.

Søknaden fra Troms fylkes kraftforsyning om tillatelse til regulering av Devdisvatn m.v. ble behandlet av Stortinget 15. juni 1970. Det er en forutsetning for stortingsvedtaket at det ikke skulle legges til rette for en videre regulering. Sortingskomiteen viser bl.a. i Innst. nr. 278 for 1969-70 til departementets forutsetninger at så vel Rostavassdraget som resten av vassdragene i Øvre Målselv bør bevares urørt.

Teknisk utnyttelse

a. Resipientforhold.

Vassdraget forurenses en del fra Maukstadmoen m.v. ved Skjold. Videre tilføres mindre forurensinger ved bl.a. Rundhaug – Bakkehaug..

b. Vassforsyning.

Forholdene er ukjente.

c. Vasskraft:

Utbygd vannkraft:

Det er overført et 49 km² felt øverst i Dividalen til Altevatn.

Verneinteresser

a. *Naturvern- og friluftinteresser.*

De øvre deler av Målselvassdraget peker seg ut som et naturlig rekreasjons- og vandreområde for turister og sportsfiskere. Området omfatter trakter med furuskog og bjørkeskog av grovere dimensjoner oppover til fjellskog og vidde med bjørkekratt og videre oppover til lågfjell og høgfjell. Det finnes også urskog i området. Overalt er det innslag av vatn og myrer og mange lokaliteter med

rik flora og fauna. I innerste del av øvre Dividal er alle de fire store rovdyrarter påtruffet. Malangsfoss er en kjent turistattraksjon.

Den Norske Turistforening har i samarbeid med Troms Turlag ført opp 5 selvbetjeningshytter i et sammenhengende rutenett med i alt 8 hytter fra Skibotndalen til Innset. 4 av disse hyttene ligger innenfor Måselvassdragets nedslagsfelt.

Statens Naturvernråd har lagt fram forslag til nasjonalpark i Øvre Dividal på ca. 610 km².

b. Naturvitenskapelige interesser.

Dividalen er et av de nedbørfattigste områder i Nord-Norge. På den annen side har man her en meget rik berggrunn som gir god tilgang på mineraler. Området Måselva – Dividalen er hydrologisk et meget viktig typeområde, og bør bevares mot ytterligere inngrep. For studiet av samspillet mellom en rekke enkeltfaktorer i vass- og næringsbalansen under de forhold som her råder, vil en regulering være fullstendig ødeleggende. For studiet av elvers og nedbørfelters utvikling under et naturlig forhold for avrenning, må man ha tilgang på uberørte vassdrag. – Også for å kunne klarlegge følgene av de forskjellige inngrep som foretas i regulerte vassdrag, er representative referanseområder nødvendige. For vitenskapelig så vel som for praktisk betont geomorfologiske forskning er det derfor nødvendig å bevare ulike typer av vassdrag. Måselv er meget godt egnet som representativ elv for denne del av Norge.

Den vide Måselvdalen har vesentlig vært et område for elveavsetning. Dette området er rikt på former som er utviklet i de mektige løsmasser. Spesielt bør her nevnes en serie særdeles godt utviklede meandere (systematiske buktninger på elveløpet). Floraen viser seg å være rik og vekslende, spesielt i Dividalen. Det er her aktuelt å anlegge en feltstasjon for Universitetet i Tromsø, i første rekke med sikte på botanisk, men muligens også for limnologisk forskning og undervisning. Det er ingen bebyggelse av betydning i Dividalen, og man har her både mulighet for bevaring av et rikt område, og et velegnet referanse- og typeområde.

Limnologisk må Måselvassdraget med Dividalen og Skakterdalen betegnes som et rikt område, med en rekke større og mindre innsjøer som representerer et vidt spektrum. Selve Måselva er dessuten kjent som en meget god lakseelv.

De gunstige kjemiske betingelse og den på side steder utvilsomt rike bunnfaunaen, er en vesentlig medvirkende årsak til det rike fuglelivet man kan observere langs Måselvassdraget.

De øvre deler av Måselvassdraget omfatter urskogsområder og myrstrekninger der flora og fauna er meget rik. Spesiell interesse knytter det seg til Dividalen – Skakterdalen, som er et av de felter hvor man ennå finner de fire store rovdyr, bjørn – jerv – gaupe – ulv. Reguleringsarbeider og oppdemming vil utvilsomt virke forstyrrende på dyrelivet i disse områder, og muligens virke helt ødeleggende på den nevnte rovdyrbestand.

Det er fra Statens Naturverninspektør fremmet forslag til opprettelse av nasjonalpark i Øvre Dividal, omfattende ca. 610 km².

For de naturvitenskapelige interesser vil det være et meget alvorlig inngrep hvis Måselva eller deler av dens nedslagsfelt blir ytterligere berørt av reguleringer. Den internasjonale hydrologiske dekade har her en av sine stasjoner for kontinuerlige hydrologiske registreringer. Måselvassdraget ovenfor samløpet med Barduelv er av naturvitenskapelige grunner prioritert som verneverdig.

Utvalgets vurdering.

Under henvisning til det som er nevnt ovenfor og behandlingen av saken i Stortinget, foreslår utvalget av hensyn til verneinteressene at vassdraget varig unntas fra kraftutbygging.